

«وطن امروز» از تأثیر مالیات بر ارزش افزوده در مشکلات بخش تولید کشور گزارش می دهد

از مصائب تولید

مالیات بر ارزش افزوده که قرار بود از مصرف کننده نهایی دریافت شود، به تولید کنندگان تحمیل و باعث افزایش هزینه تولید و کاهش توان رقابت آنها شده است

گروه اقتصادی: دولت لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ را در حالی به مجلس تقدیم کرد که تراز عملیاتی آن ۳۲۰ هزار میلیارد تومان کسری داشت. مقایسه لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با قانون بودجه سال ۹۹ نشان می دهد کسری تراز عملیاتی رشد ۱۱۷ درصدی داشته است. گذشته از رشد شدید هزینه های جاری، بی توجهی دولت به اصلاح نظام مالیاتی یکی از مهم ترین عوامل تشدید کسری تراز عملیاتی بودجه است. دولت روحانی در حالی آخرین لایحه بودجه خود را تقدیم مجلس کرد که تا پیش از این هیچ اقدام خاصی برای اصلاح نظام مالیاتی و افزایش سهم مالیات از منابع بودجه نکرد.

نظام مالیاتی کشور به طور کلی با ۳ مسأله اساسی مواجه است؛ مسأله اول، فرار مالیاتی زیاد است. برآوردهای متعددی از رقم فرار مالیاتی سالانه در کشور ارائه شده است. در آخرین مورد، محمدرضا پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس رقم فرار مالیاتی در کشور را معادل کل درآمد مالیاتی سالانه دولت عنوان کرد. این یعنی رقم سالانه فرار مالیاتی در کشور چیزی حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان است؛ رقمی نزدیک به کل کسری بودجه اسامال دولت. در واقع تنها با حل شدن یک مسأله در نظام مالیاتی کشور، بحران کسری بودجه براحتهی حل می شود. مهم ترین علاج مسأله فرار مالیاتی، هوشمندسازی حداکثری نظام مالیاتی است. این اقدام باعث تحقق هدف نظارت مالیاتی حداکثری و دقیق می شود که از رهگذر آن، امکان فرار مالیاتی به حداقل می رسد.

مسأله دیگر نظام مالیاتی کشور، معافیت های گسترده و بی حساب و کتاب است. بسیاری از فعالیت ها و نهادها، مشمول معافیت هایی هستند که نتیجه آن، کاهش شدید درآمدهای مالیاتی دولت شده است. اکنون که مسأله کسری بودجه به مرحله حد رسیده، لازم است یک بار برای همیشه نسبت به تعیین تکلیف معافیت های مالیاتی بی حساب و کتاب چاره اندیشی شود. مسأله سوم نظام مالیاتی کشور، نبود برخی پایه های مالیاتی مهم است. چندین مورد از مهم ترین پایه های مالیاتی اعم از پایه های درآمدی و تنظیمی هنوز هیچ قانونی در کشور ندارند و خلأ آنها در نظام مالیاتی کشور شدت احساس می شود. برخی از این پایه های مالیاتی شامل

مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات بر مجموع درآمد، مالیات بر زمین و... است. با اضافه شدن این پایه های مالیاتی، علاوه بر افزایش قابل توجه درآمدهای دولت، فضا برای بسیاری از فعالیت های مخرب نظیر سوداگری در بازار مسکن، خودرو، سکه، ارز و... از بین می رود.

در موضوع افزوده های مالیاتی جدید به نظام مالیاتی کشور اما رعایت اصول اجرای این پایه های مالیاتی، اهمیت ویژه ای دارد، چرا که در صورت رعایت نشدن اصول اجرایی پایه های مالیاتی، این مالیات ها می تواند به ضد خود تبدیل شده و به عامل دیگری برای فشار به بخش حقیقی اقتصاد تبدیل شود. نمونه این مسأله را می توان در موضوع مالیات

بر ارزش افزوده مشاهده کرد. مالیاتی که قرار بود با اضافه شدن به نظام مالیاتی کشور، زنجیره تامین کالا را شفاف کرده و دستاوردهای دیگری هم برای اقتصاد داشته باشد، به عاملی برای فشار به بخش تولید تبدیل شد.

■ مالیات بر ارزش افزوده از کجا آمد؟

بسیاری از کشورهای جهان به منظور اصلاح نظام مالیاتی خود و حمایت از فعالیت های سرمایه گذاری و تولیدی، مبنای درآمدی خود را به مصرف منتقل کرده و بیشترین درآمد مالیاتی را از مالیات بر مصرف کسب می کنند. بر این مینا، یکی از راهکارهای اساسی اصلاح نظام مالیاتی و هماهنگ کردن آن با شرایط اقتصادی کشور، استقرار نظام مالیات

بر ارزش افزوده است که اجرای آزمایشی آن از سال ۸۷ آغاز شده است.

■ تاریخچه مالیات بر ارزش افزوده در جهان

مالیات بر ارزش افزوده برای نخستین بار توسط «فون زیمسن» در سال ۱۹۱۸ به منظور فائق آمدن بر مسائل مالی کشور آلمان پس از جنگ جهانی اول طرح ریزی شد. «توماس آدامز» آمریکایی نیز سال ۱۹۲۱ طرح مشابهی را ارائه کرد، لیکن به رغم علاقه و تمایل شدید برخی کشورها درباره استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده، این مالیات به طور رسمی تا سال ۱۹۵۴ در هیچ کشوری به کار گرفته نشد. سال ۱۹۵۴ ابتدا کشور فرانسه و به دنبال آن بتدریج

درددل تولید کنندگان درباره نابسامانی های نظام مالیاتی و هزینه های سنگین آن بر بخش تولید

مالیات بر ارزش افزوده، تولید کنندگان را نقره داغ کرده است!

طی هفته های اخیر پس از تقدیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به مجلس، بحث ها در موضوع درآمدهای مالیاتی به اوج رسید. سهم ناچیز ۲۹ درصدی مالیات از منابع لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ بار دیگر زنگ خطر نابسامانی نظام مالیاتی را به صدا در آورد. سهم مالیات به عنوان سالم ترین نوع در آمد دولت در حالی به کمتر از یک سوم منابع بودجه رسیده که در حال حاضر بخش واقعی و مولد اقتصاد اصلی ترین تامین کنندگان درآمدهای مالیاتی دولت هستند. با این حال فعالیتهای غیر تولیدی و سوداگرانه، بهرغم کسب سودهای هنگفت هیچ مالیاتی نمی پردازند. همین وضعیت سبب رونق گرفتن هر چه بیشتر فرهنگ دلالی و کمرنگ شدن انگیزه ها برای راهاندازی کسب و کارهای سالم شده است. یکی از مهم ترین پایه های مالیاتی که بخش تولید را به چالش کشیده، مالیات بر ارزش افزوده است. یکی از اصلی ترین مشکلات تولید کنندگان بر خوردهای سلیقه ای نظام مالیاتی با تولید کنندگان و دلالتان است. متأسفانه نظام مالیاتی کشور هیچ هزینه ای برای سوداگری و دلالی ایجاد نکرده و آن را کاملاً آزاد گذاشته است. باعکس بخش شفاف و مولد اقتصاد، متحمل بیشترین هزینه ها و موظف به پرداخت انواع مالیات ها شده است. علاوه بر اخذ مالیات از سود و عملکرد شرکت ها، با مکانیزم غلط اخذ مالیات بر ارزش افزوده بر دوش تولید کننده تحمیل شده است.

مشکلی با تحریم خارجی نداریم؛ هر چه ضربه خوردیم از تحریم کنندگان داخلی است

این کار آفرین ها و این مغزهای اقتصادی هستند. بیش از ۶۰ تا ۷۰ درصد بار نظام مالیاتی روی دوش تولید کننده است. با این وضعیت پر پر شدن بخش مولد اقتصاد، اگر جوانان این مملکت بخواهند به سمت صنعت و تولید بروند به چه کسالتی نگاه می کنند؟ وقتی حال و روز من را می بینند به نظر شما کسی امروز برای کار صنعت می آید؟ طبیعتاً با دیدن وضعیت اتمت من ناامید می شود. وی در ادامه افزود: سازمان امور مالیاتی به جای اینکه از حلقه نهایی و مصرف کننده مالیات بگیرد، ۱۰۰ جا این مالیات را می گیرد؛ یک نفر مواد اولیه می خرد از او مالیات بر ارزش افزوده می گیرد یا یک نفر کارتن می خرد از او می گیرد. قرار بود وقتی مالیات بر ارزش افزوده گرفتند آن را دوباره برگرداند ولی برنمی گرداند. متأسفانه قانون را هر کسی به هر شکلی که به نفع خود او است، تفسیر می کند. امروز به خدا قسم ما هیچ مشکلی با تحریم کنندگان بیرونی نداریم، بلکه ما هر چه ضربه خوردیم، از تحریم کنندگان داخلی خوردیم. این تولید کننده در پایان ضمن تأسف از بی تفاوتی اداره مالیات نسبت به دلالتان سوداگران، اظهار داشت: ببینید در بانک ها برخی افراد چه قدر اختلاس کرده و پول بانک را برداشته و برده اند هزاران برچ و مگامال زده اند. اگر قرار است بودجه دولت از مالیات تأمین شود، آنها کجای این داستان هستند؟ چرا از خانه های خالی مالیات نمی گیرید؟ چرا از آن گردن کلفت ها مالیات نمی گیرید؟ چرا مالیات فقط برای ما باید باشد؟

تولید کشور با مشکلات فراوانی روبه روست.

متأسفانه در کشور بخش مولد اقتصاد در معرض بیشترین فشارها قرار دارد و بخش غیرمولد و موازی تولید بدون هیچ گونه نظارت و مالیاتی هر روز بزرگ و بزرگ تر شده است. متولیان امر به دنبال افزایش منابع پایدار مالیاتی هستند اما هیچ کدام بخش غیر شفاف و غیرمولد اقتصاد را برای اخذ مالیات مدنظر قرار نمی دهند. هزینه اصلی نظام مالیاتی در کشور مابعد دوش تولید کنندگان و حقوق بگیران است. این در حالی است که در کشورهای پیشرفته دنیا تنها ۵ تا ۱۰ درصد بار نظام مالیاتی بر دوش تولید است. از سوی دیگر اجرای سیاست های غلط، باعث شده مالیات های مصرفی نیز به تولید کنندگان اصابت کند و به مشکلی برای بخش مولد اقتصاد تبدیل شود. مالیات بر ارزش افزوده جزئی از همین مالیات ها است. تولید کنندگان همواره یکی از اصلی ترین قربانیان مالیات بر ارزش افزوده و اجرای ناصحیح آن بوده اند.

در همین راستا، «عجید حسینی» از تولید کنندگان و کارآفرینان برتر کشور در گفتگو «وطن امروز» با اشاره به مشکلات فراوان تولید کنندگان در مواجهه با بانک ها، بیمه و مالیات، اظهار داشت: تمام صنعتگران و تولید کنندگان در اسارت ۳ دستگاه پول ستان هستند؛ ۱- بانک ها، ۲- بیمه، ۳- مالیات. اداره مالیات از ما واقعا چه مطالباتی دارد؟ چرا بیمه و مالیات همان رویه ای که بانک ها در پیش گرفته اند را تکرار می کنند و بر کارآفرینان این همه سختی تحمیل می کنند؟ اداره مالیات مسیر نابودی صنعت و تولید و جهش تولید را در پیش گرفته است. تولید کننده مالیاتی است. «آهنی ها در پایان گفت: «اجرای دستورالعمل های ضد و نقیض باز هم هزار مشکل دارد. در این شرایط فرض کنید تولید کننده به اداره مالیات هم ۱۰۰ میلیون تومان بابت ارزش افزوده بدهکار می شود؛ آن هم مالیاتی که برای مصرف کننده است نه تولید کننده؛ بعد جالب اینجاست که از همین ۱۰۰ میلیون تومان تشخیص نادرست خود، دوباره می خواهند بهره بگیرند.

کارآفرین برتر سال ۹۸ ادامه داد: ۳ کارخانه من به خاطر تخلفاتی که سازمان دارایی به آن اذعان داشته در حال حاضر تعطیل است. بنده

چشم بسته نظام مالیاتی ایران بر سوداگران

فضیه به تولید کنندگان بسیار اجحاف می شود. این وضع سازمان مالیاتی است، اخذ مالیات بر ارزش افزوده بدون آمادگی زیرساخت و اجرای غلط، اقتصاد زیرزمینی را رشد می دهد و تولید کنندگان شفاف و سالم را بیچاره می کند».

نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار با اشاره به عقب انداختن بخش مولد اقتصاد در بازدهی و سود نسبت به بخش غیر شفاف و غیرمولد اقتصاد، افزود: «مالیات بر ارزش افزوده حداقل به اندازه ۱۲ درصد بازدهی تولید کنندگان شفاف را از سایر فعالیت های غیرسالم و غیرشفاف اقتصاد عقب می اندازد و این باعث می شود آنهایی که سالم کار می کنند، کم کم در بازار شکست بخورند و به زیان دهمی برسند و آنهایی که در این چارچوبها نیستند، بتوانند راه خود را ادامه دهند. عملاً کسی که در اقتصاد شفاف و مالیات پرداز است، توسط مالیات بر ارزش افزوده نقره داغ می شود».

آهنی ها ادامه داد: «در حال حاضر بسیاری از فروشنده ها برای خیلی از اقلامی که ما می خریم، فاکتور رسمی نمی دهند. در این شرایط تولید کننده یا باید بخرد و متحمل هزینه شود یا باید خط تولید را بخواباند که در این شرایط کارخانه می خوابد. مالیاتی که به صورت ناقص تعریف شده و پیوسته نیست و هم اجزای زنجیره تامین کالا آن را اجرا نمی کنند، عملاً باعث شده است که برخی از تولید کنندگان عقب بیفتند.

یک تولید کننده مگر چند درصد سود دارد؟ یک تولید کننده اگر بخواهد شفاف باشد، عملاً باید ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده بدهد، علاوه بر این اگر همه حساب های دفتری را ممیز مالیاتی قبول کند، تنها همین اختلاف باعث می شود که با حداقل ۱۲ درصد بازدهی کمتر، محصولاتش وارد بازار شود. اینجا عملاً تولید کننده شفاف از همان ابتدا در بازار با بازدهی منفی به رقابت با تولید کننده غیر شفاف زیرزمینی و وارد کننده می پردازد».

آهنی ها در رابطه با محدود شدن نظام مالیاتی کشور به بخش تولید، افزود: «وقتی بحث ما مالیات است، باید درآمد کشور از این محل

اصغر آهنی ها، عضو هیات مدیره شرکت سرام آرا و نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار در رابطه با مالیات بر ارزش افزوده گفت: «ما تولید کنندگان با بحث مالیات به ۲ شکل مشکل داریم؛ یک شکل ماهوی آن است. زمانی که تولید کننده می خواهد مواد اولیه بخرد، فروشنده آن مواد اولیه فاکتور نمی دهند و برخی مواقع اصلی ترین تامین کنندگان هستند و نمی توان غیر از آن را با قیمت مناسب در بازار پیدا کرد. وقتی تولید کننده این مواد اولیه را بدون فاکتور می خرد و اطلاعات رسمی نمی دهند، یک مشکل اساسی در دفاتر تولید کنندگان ایجاد می شود، یعنی به جای اینکه آن فروشنده مواد اولیه را مجبور به ارائه فاکتور کند، من تولید کننده را مواخذه می کنند و مالیات ۲ برابری از من می گیرند. اگر مالیات بر ارزش افزوده یک قانون خوب هست، چرا اینطور تولید کننده را نقره داغ می کنند؟»

وی ادامه داد: «بحث دوم هم اجرای غلط قانون است، یعنی اصل قانون خوب است. سازمان امور مالیاتی یکی از جاهایی هست که متأسفانه به ناقح خیلی از هزینه ها را محاسبه نمی کند، عدد و ارقام غلطی را می نویسد و تولید کننده ها را درگیر راهروهای دارایی و دادگاه ها می کند؛ در دادخواستی هم، در زمان کم رسیدگی و غیر تخصصی بودن

